

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, обліку і аудиту

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи

з дисципліни

***«ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК
І МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА»***

Харків – 2024

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри фінансів, обліку і аудиту 31 жовтня 2024 р., протокол № 3.

Методичні вказівки призначено для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» усіх форм навчання.

Укладачі:

доценти Д. І. Бойко,

Н. М. Лисьонкова

Рецензент

доц. О. А. Єрмоленко

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Програма курсу «Центральний банк і монетарна політика».....	6
Методичні вказівки до організації самостійної підготовки здобувачів	11
Перелік питань теоретичного характеру для самостійного опрацювання здобувачами.....	42
Список літератури.....	43

ВСТУП

Дисципліна «Центральний банк і монетарна політика» пропонується до викладання здобувачам освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок» усіх форм навчання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є діяльність центрального банку в галузі регулювання грошового обігу в країні та забезпечення стабільності національної грошової одиниці.

Метою викладання навчальної дисципліни «Центральний банк і монетарна політика» є формування теоретичних і прикладних знань у галузі монетарної політики та функціонування центрального банку, його ролі і місця в проведенні монетарної політики, забезпечення стійкості національної валюти, стабільності банківської системи, оптимальної організації платіжної системи і динамічного розвитку економіки в умовах ринкових відносин.

Курс має на меті сформувати та розвинути такі компетентності здобувачів:

Заплановані загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їхньої структури.

СК03. Здатність до діагностики стану банківської системи.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері банківської справи.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових і національних фінансових систем та їхньої структури.

ПР04. Знати механізм функціонування банківської системи.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності у сфері банківської справи.

Для повного досягнення зазначеної мети необхідною є самостійна робота здобувачів, яка є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Самостійна робота з цієї дисципліни передбачає: вивчення нового матеріалу; поглиблене вивчення обов'язкового матеріалу; вивчення матеріалу з використанням елементів творчості; виконання тестів і навчальних завдань, написання науково-дослідних робіт.

Виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни забезпечує: системність знань і засобів навчання; володіння розумовими процесами;

мобільність і критичність мислення; володіння засобами оброблення інформації; розвиток здібності до творчої праці.

Програма курсу «ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК І МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА»

Тема 1. Виникнення центральних банків, їхні завдання та функції

Виникнення емісійних банків. Причини, необхідність і шляхи створення центральних емісійних банків. Організаційно-правові основи центральних банків (ЦБ) провідних країн світу. Поява міждержавних центральних банків. Європейська система центральних банків.

Функції центральних банків держави. Розмежування понять «завдання» та «функції» центрального банку. Головні напрями кожної з функцій центральних банків розвинутих країн. Відображення діяльності центрального банку в його балансі.

Фактори оцінки незалежності центрального банку. Моделі відносин між центральними банками і чинними галузями влади. Проблема незалежності центрального банку від органів державної влади. Основні фактори, що визначають незалежність центрального банку.

Економічна самостійність Національного банку України.

Взаємовідносини НБУ з органами державної влади.

Створення Національного банку України та його статус.

Функції Національного банку України. Об'єктивна зумовленість та економічна доцільність упровадження принципів та функцій НБУ. Значення емісії як монопольної функції центрального банку.

Організаційна та функціональна структура управління Національним банком України.

Органи управління і структура НБУ (функціональна і регіональна).
Склад центрального апарату НБУ. Особливості формування Ради НБУ.
Фінансове забезпечення діяльності НБУ.

Тема 2. Монетарна політика та інструменти її реалізації

Мета й особливості монетарної політики. Зміст монетарної політики центрального банку, її місце і роль у державному регулюванні економіки. Визначення стратегії і тактики монетарної політики.

Цілі монетарної політики: стратегічні, проміжні та оперативні. Вплив центрального банку на грошову пропозицію через грошову базу та грошовий мультиплікатор. Взаємозв'язок монетарної політики з податковою, бюджетною, валютною політикою.

Типи монетарної політики. Класифікаційні ознаки монетарної політики та її типи за ступенем обсягу, можливістю здійснення, кон'юнктурою ринку.

Цілі монетарної політики центральних банків провідних країн світу. Головні підходи до вибору інструментів монетарної політики у сучасній світовій практиці.

Класифікація інструментів монетарної політики. Показники, на яких ґрунтується грошово-кредитна політика. Властивості, ознаки, сфери застосування монетарної політики згідно з законом України «Про НБУ». Приклади використання інструментарію монетарної політики в економічних процесах.

Обов'язкове резервування як інструмент монетарної політики. Політика обов'язкових резервних вимог.

Сутність і необхідність операцій з купівлі-продажу цінних паперів центральним банком.

Тема 3. Емісія готівки та організація готівкового грошового обігу

Емісія банкнот і роль НБУ в організації готівкового обігу. Монопольне право центрального банку на емісію банкнот і монет. Забезпечення банкнот. Місце готівки в платіжних системах. Емісія єдиної європейської грошової одиниці – євро. Особливості платіжної системи та грошової маси в Україні.

Повноваження НБУ при прогнозуванні готівкового грошового обігу. Національний банк – емісійний банк України.

Роль НБУ в регулюванні готівкового грошового обігу. Переваги обігу депозитних грошей порівняно з обігом готівки. Аналіз стану готівкового грошового обігу, показники та методичні підходи. Розвиток обігу електронних грошей.

Прогнозування касового обігу комерційних банків (КБ). Організація грошового обігу в позабанківській системі. Регулювання готівкового обігу в установах комерційних банків. Касове обслуговування комерційних банків.

Емісійно-касова робота установ Національного банку України. Підкріплення обігових кас регіонів.

Тема 4. Рефінансування комерційних банків

Сутність і види кредитування НБУ діяльності комерційних банків. Економічна сутність кредитних відносин центральних банків з комерційними. Методи рефінансування комерційних банків. Купівля цінних паперів у комерційних банків із зобов'язанням зворотного продажу (операції РЕПО). Світовий досвід рефінансування.

Тема 5. Організація міжбанківських розрахунків

Сутність і класифікація міжбанківських розрахунків. Кореспондентські відносини між банківськими установами. Порядок відкриття кореспондентських рахунків комерційних банків. Контроль за станом кореспондентських рахунків комерційних банків. Еволюція міжбанківських розрахунків в Україні.

Основи створення і функціонування платіжної системи в Україні. Організація здійснення розрахунків через систему електронних платежів НБУ. Моделі міжбанківських розрахунків через консолідований коррахунок. Перспективи розвитку міжбанківських розрахунків в Україні.

Тема 6. Центральний банк– банкір та фінансовий агент уряду

Обслуговування внутрішнього державного боргу.

Розвиток кредитних відносин НБУ з урядом. Центральний банк – фінансовий агент уряду з обслуговування внутрішнього державного боргу. Роль НБУ на первинному ринку державних цінних паперів. Регулятивна і контрольна функція НБУ на ринку державних цінних паперів.

Обслуговування державного зовнішнього боргу. Роль НБУ у процесі обслуговування зовнішнього боргу країни. Кредити, які отримує Національний банк від міжнародних фінансово- кредитних організацій.

Касове виконання Державного бюджету. Розвиток системи касового виконання Державного бюджету в Україні. Касове виконання Державного бюджету через казначейську систему. Роль НБУ у здійсненні касового виконання Державного бюджету.

Тема 7. Валютне регулювання і контроль

Валютна політика як основа валютного регулювання і контролю. Економічна сутність і необхідність валютного регулювання. Становлення системи валютного регулювання в Україні. Основні повноваження НБУ як головного органу валютного регулювання.

Становлення системи валютного регулювання в Україні.

Валютні обмеження. Регулювання НБУ поточних валютних операцій. Регулювання НБУ валютних операцій, що пов'язані з рухом капіталу. Економічні нормативи НБУ, що регламентують відкриту валютну позицію комерційних банків.

Класифікація і характеристика методів валютного регулювання. Класифікація і характеристика методів регулювання валютного курсу. Курсова політика Національного банку. Формування золотовалютного резерву країни та управління ним. Роль центральних банків на ринку золота. Валютний контроль: зміст і завдання. Повноваження НБУ у сфері валютного контролю.

Складання платіжного балансу країни, його зміст та використання в регулятивній діяльності НБУ. Форми побудови та основи аналізу платіжного балансу.

Тема 8. Регулювання банківської діяльності та нагляд

Необхідність і завдання банківського регулювання. Економічна сутність, необхідність і завдання регулювання банківської діяльності. Повноваження банківських органів у цій галузі.

Порядок створення, реєстрації та ліцензування комерційних банків. Особливості створення і реєстрації комерційних банків: необхідність законодавчого регулювання, головні суб'єкти та механізм документообігу

на першому етапі регулювання створення нових банків. Вимоги до отримання ліцензій. Перелік операцій комерційних банків, які підлягають ліцензуванню.

Вплив регулятивної функції НБУ на методи управління комерційними банками. Основні напрями регулювання НБУ діяльності комерційних банків. Встановлення НБУ економічних нормативів, що регламентують діяльність комерційних банків. Суть, призначення та порядок розрахунків економічних нормативів. Контроль за дотриманням нормативів. Система створення резервів на покриття банківських ризиків.

Сутність, форми і методи банківського нагляду. Економічна сутність, необхідність і завдання регулювання банківської діяльності та нагляду. Повноваження регулятивно-наглядових банківських органів.

Вступний, попередній і поточний контроль за діяльністю комерційних банків. Нагляд за діяльністю банків: безвиїзний та шляхом виїзного інспектування. Оцінка результатів діяльності банків та визначення їхнього рейтингу. Заходи впливу на комерційні банки за порушення банківського законодавства: непримусові та примусові.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ

Тема 1. Виникнення центральних банків, їхні завдання та функції

1.1 Виникнення центральних емісійних банків

1.2 Завдання та функції центрального банку

1.3 Національний банк України – центральний банк держави

Література: [2; 13; 15; 19; 20].

Тести для перевірки знань:

1 Виникнення емісійних (центральных) банків було обумовлено:

- а) об'єктивними потребами розвитку промисловості;
- б) об'єктивним розвитком товарно-грошових відносин;
- в) нагальними потребами розвитку товарного обміну;
- г) немає правильної відповіді.

2 Уперше у світовій практиці центральні банки було створено:

- а) у Швейцарії;
- б) Англії;
- в) Швеції;
- г) Росії.

3 Центральні банки можуть бути за формою власності:

- а) змішаними;
- б) державними;
- в) приватними;
- г) усі відповіді правильні.

4 Система центрального банку США складається із таких ланок:

- а) Рада керуючих ФРС;
- б) 12 федеральних резервних банків;
- в) Федеральний комітет з операцій на відкритому ринку та Федеральна консультативна рада;
- г) усі відповіді правильні.

5 До системи Національного банку входять:

- а) центральний апарат;
- б) Банкотно-монетний двір і фабрика банкотного паперу;

- в) Державна скарбниця України та Центральне сховище;
- г) усі відповіді правильні.

6 Перший банк, який виконував функції центрального, в Україні було створено:

- а) 1995 року;
- б) 1860 року;
- в) 1917 року;
- г) 1991 року.

7 У якій державі існує 100 % державна власність у капіталі центрального банку (дві відповіді правильні):

- а) США;
- б) Японії;
- в) Німеччині;
- г) Франції?

8 Головна функція НБУ:

- а) проведення монетарної політики;
- б) забезпечення стабільності національної грошової одиниці;
- в) монопольне здійснення емісії національної валюти;
- г) кредитування останньої інстанції для банків.

9 За статусом НБУ є:

- а) філією;
- б) комерційним банком;
- в) юридичною особою;
- г) представництвом.

10 Органами, які здійснюють керівництво діяльності НБУ, є (вказіть дві правильні відповіді):

- а) Дирекція;
- б) Правління;
- в) Рада;
- г) немає правильної відповіді.

11 Кому підпорядковується НБУ:

- а) Президенту;
- б) Верховній Раді;
- в) Уряду;
- г) нікому не підпорядковується?

12 Право монопольної емісії банкнот належить:

- а) спеціалізованим банкам;
- б) комерційним банкам;
- в) страховим компаніям;
- г) центральному банку.

13 Принцип побудови банківської системи в Україні:

- а) дворівневий;
- б) багаторівневий;
- в) однорівневий;
- г) трирівневий.

14 ЦБ як єдиний емісійний центр характеризується тим, що:

- а) має монопольне право грошової емісії, зберігає і обраховує національні золотовалютні резерви;
- б) розробляє дизайн національних банкнот і монет;

- в) купує іноземну валюту;
- г) немає правильної відповіді.

15 ЦБ як банк уряду характеризується тим, що:

- а) підтримує державні економічні програми, здійснює кредитування дефіциту держбюджету, розміщує державні ЦП;
- б) розраховується за боргами держави, які виникають між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;
- в) веде облік зовнішньої і внутрішньої заборгованості держави;
- г) всі відповіді правильні.

16 ЦБ як банк банків характеризується тим, що:

- а) всі інші банки підпорядковуються йому;
- б) всі банки і суб'єкти господарювання мають виконувати будь-які його рішення;
- в) виступає кредитором останньої інстанції (якщо у ЦБ виникає тимчасовий дефіцит ліквідних засобів);
- г) всі відповіді правильні.

17 Члени Ради Національного банку України здійснюють свої функції:

- а) як державні службовці НБУ;
- б) наймані працівники НБУ;
- в) консультанти НБУ;
- г) на громадських засадах.

18 Засідання Ради Національного банку України проводяться не рідше:

- а) одного разу у півріччі;
- б) одного разу на квартал;

- в) двох разів на квартал;
- г) немає правильної відповіді.

19 Голова Ради НБУ обирається Радою Національного банку України строком:

- а) на чотири роки;
- б) сім років;
- в) три з половиною роки;
- г) три роки.

Тема 2. Монетарна політика та інструменти її реалізації

2.1 Суть і цілі монетарної політики

2.2 Інструменти реалізації монетарної політики

Література: [1; 2; 10; 12; 13; 19].

Тести для перевірки знань:

1 Основними економічними засобами і методами грошово-кредитної політики НБУ є регулювання обсягу грошової маси через:

- а) операції з цінними паперами на відкритому ринку;
- б) рефінансування комерційних банків;
- в) управління золотовалютними резервами;
- г) всі відповіді правильні.

2 Безпосередній вплив на пропозицію грошей мають:

- а) ЦБ;
- б) банки;
- в) клієнти банків;

г) президент.

3 Який зв'язок між рівнем процентної ставки та обсягом маси грошей в обігу:

- а) прямий;
- б) обернений;
- в) зв'язок відсутній;
- г) всі відповіді правильні?

4 Які операції необхідно проводити ЦБ, якщо потрібно збільшити грошову масу в обігу:

- а) продавати державні цінні папери;
- б) знизити норму обов'язкових резервів, купувати державні цінні папери та знизити облікову ставку;
- в) підвищити норму обов'язкових резервів;
- г) підвищити облікову ставку?

5 Грошова база – це:

- а) готівка, яка міститься в сейфах НБУ та комерційних банків;
- б) готівка поза банківською системою, в касах банків та резерви банків на коррахунках у НБУ;
- в) М₃, готівка в касах банків, обов'язкові резерви комерційних банків на рахунках у НБУ;
- г) готівка в обігу та депозити до запитання.

6 Якщо центральний банк проводить політику стимулювання виробництва, то він (вказіть дві вірні відповіді):

- а) продає облігації державної позики банкам;
- б) збільшує ліміти кредитування банків;

- в) знижує облікову ставку;
- г) підвищує норму обов'язкового резервування.

7 Якщо центральний банк прагне збільшити масу грошей в обігу, то в політиці відкритого ринку він буде (вкажіть дві вірні відповіді):

- а) купувати валюту;
- б) продавати валюту;
- в) купувати облігації внутрішньої державної позики;
- г) продавати облігації внутрішньої державної позики.

8 До яких наслідків призведе систематична купівля центральним банком державних цінних паперів на первинному ринку? Вкажіть дві вірні відповіді:

- а) до зміцнення державних фінансів;
- б) оздоровлення національних грошей;
- в) послаблення банківської системи і ролі банків у кредитуванні економіки;
- г) посилення інфляції.

9 Сукупність економічних заходів у сфері грошового обігу і кредитних відносин, які здійснює держава з метою регулювання економічного зростання, стримування інфляції, забезпечення зайнятості і рівноваги платіжного балансу – це:

- а) макроекономічне регулювання економічного комплексу;
- б) монетарний вплив на економіку;
- в) грошово-кредитна політика;
- г) усі відповіді неправильні.

10 Грошово-кредитна політика у державі охоплює:

- а) дії щодо емісії грошей;
- б) комплексну діяльність банків;
- в) грошовий ринок і банківську систему;
- г) усі відповіді неправильні.

11 У розробленні монетарної політики в державі беруть участь:

- а) тільки Національний банк України;
- б) Національний банк України (як головний суб'єкт), Верховна Рада України, Президент, Уряд, Мінфін, Мінекономіки України;
- в) Національний банк України і Мінфін;
- г) усі відповіді правильні.

12 Основні макроекономічні показники, які виступають орієнтирами для формування цілей монетарної політики:

- а) обсяг ВВП, розмір бюджетного дефіциту, платіжний і торговельний баланси, рівень зайнятості;
- б) розмір бюджетного дефіциту, платіжний і торговельний баланси, рівень зайнятості, сальдо експорту та імпорту;
- в) розмір бюджетного дефіциту, платіжний і торговельний баланси, рівень зайнятості, сальдо експорту та імпорту, борг перед міжнародними фінансовими інституціями;
- г) немає правильної відповіді.

13 В Україні розробляє основні положення грошово-кредитної політики і здійснює контроль за їх втіленням:

- а) Рада НБУ;
- б) Рада НБУ разом з правлінням НБУ;
- в) Рада НБУ разом з Мінфіном України і правлінням НБУ;
- г) немає правильної відповіді.

14 Яка з наведених стратегічних цілей НБУ є найважливішою щодо забезпечення стабільності національної валюти:

- а) стабільність банківських і процентних ставок;
- б) стабілізація цін (зниження інфляції);
- в) стабільність фінансових ринків;
- г) економічне зростання.

15 Зміна ринкової кон'юнктури, маси грошей в обігу, процентної ставки валютного курсу, швидкості обігу грошей, обсягу виробництва, рівня цін є:

- а) проміжними цілями економічної політики;
- б) тактичними цілями економічної політики;
- в) стратегічними цілями економічної політики;
- г) усі відповіді правильні.

16 Політика «дорогих грошей» центрального банку передбачає:

- а) обмеження пропозиції грошей, обсягів кредитів;
- б) зниження ставок резервування і ставки рефінансування;
- в) підвищення ставок резервування і зниження ставки рефінансування;
- г) немає правильної відповіді.

17 Політика «дешевих грошей» центрального банку передбачає:

- а) тільки зростання обсягів резервування;
- б) зростання обсягів кредитування;
- в) зростання пропозиції грошей;
- г) немає правильної відповіді.

18 Елементами рестрикційної (обмежувальної) політики НБУ є:

- а) обмеження обсягу кредитних операцій КБ;
- б) підвищення рівня процентних ставок;
- в) підвищення податків;
- г) усі відповіді правильні.

19 Елементами експансіоністської політики НБУ є:

- а) зменшення рівня процентних ставок;
- б) розширення масштабів кредитування;
- в) послаблення контролю за збільшенням грошей в обігу;
- г) усі відповіді правильні.

20 Політика відкритого ринку полягає:

- а) у підвищенні рівня процентних ставок;
- б) встановленні лімітів облікових та переоблікових операцій (за галузями, регіонами);
- в) послабленні контролю за збільшенням грошей в обігу;
- г) змінах обсягів купівлі та продажу цінних паперів центральним банком.

Тема 3. Емісія готівки та організація готівкового грошового обігу

3.1 Центральний банк — емісійний банк країни

3.2 Організація процесу виробництва банкнот і монет у системі НБУ

3.3 Організація емісійно-касової роботи в установах Національного банку України

3.4 Прогнозування грошової емісії та потреби в готівці

Література: [1; 2; 6; 7; 18; 19].

Тести для перевірки знань:

1 Випуск готівки з боку НБУ передбачає:

- а) друкування паперових грошей;
- б) випуск грошей в обіг в усіх формах;
- в) карбування монет за встановленим номіналом;
- г) зміну номіналу грошей усіх форм у за потреби.

2 Випуск готівки приводить:

- а) до інфляційних процесів в економіці;
- б) підвищення платоспроможного попиту;
- в) зниження цін на предмети масового споживання;
- г) немає правильної відповіді.

3 Технічний аспект емісії готівки характеризується:

- а) розробленням дизайну банкнот;
- б) інкасацією і зберіганням;
- в) упакуванням грошей;
- г) всі відповіді правильні.

4 Економічний аспект емісії готівки характеризується:

- а) визначенням порядку підкріплення регіонів готівкою;
- б) визначенням потреб у випуску грошей в обіг;
- в) задоволеням потреб у готівці всіх суб'єктів господарювання;
- г) всі відповіді правильні.

5 Загальну суму коштів на коррахунках банків, а також готівкових коштів, які перебувають в обігу, називають:

- а) монетарною базою;
- б) агрегатом M_0 ;

- в) грошовою масою;
- г) немає правильної відповіді.

6 Через який канал гроші випускаються/вилучаються з обігу шляхом здійснення Національним банком України операцій з купівлі/продажу іноземної валюти на міжбанківському ринку:

- а) валютний канал;
- б) фондовий канал;
- в) кредитний канал;
- г) немає правильної відповіді.

7 Через який канал гроші випускаються/вилучаються шляхом здійснення Національним банком України операцій з купівлі/продажу на відкритому ринку державних цінних паперів:

- а) валютний канал;
- б) фондовий канал;
- в) кредитний канал;
- г) немає правильної відповіді.

8 Через який канал гроші випускаються шляхом здійснення Національним банком підтримки ліквідності банків через механізми рефінансування:

- а) валютний канал;
- б) фондовий канал;
- в) кредитний канал;
- г) немає правильної відповіді.

9 Платіжні грошові знаки поділяються так:

- а) придатні до обігу банкноти і монети та малопродатні до обігу банкноти і монети;
- б) придатні до обігу банкноти і монети і часом не придатні до обігу банкноти і монети;
- в) придатні до обігу банкноти і монети та не придатні до обігу банкноти і монети;
- г) немає правильної відповіді.

10 Головна мета прогнозування готівкової маси:

- а) визначення обсягу готівки, необхідного для погашення державного боргу;
- б) визначення обсягу готівки, необхідного для покриття дефіциту державного бюджету;
- в) визначення обсягу готівки, необхідного для нормального та безперебійного функціонування економіки;
- г) немає правильної відповіді.

Тема 4. Рефінансування комерційних банків

4.1 Загальні умови проведення операцій з рефінансування банків

4.2 Порядок надання кредитів овернайт

4.3 Порядок надання кредитів рефінансування

Література: [1; 2; 12; 13; 14; 20].

Тести для перевірки знань:

1 Як називаються операції з надання банкам кредитів у встановленому Національним банком порядку:

- а) рефінансування банків;

- б) депонування банків;
- в) ліцензування банків;
- г) немає правильної відповіді.

2 Виберіть правильне твердження:

а) Строк погашення державних облігацій України, що приймаються в заставу за кредитом овернайт, має наставати не раніше ніж через два робочих дні після строку повернення кредиту овернайт;

б) Строк погашення депозитних сертифікатів, що приймаються в заставу за кредитом овернайт, має наставати не раніше наступного робочого дня після дати погашення кредиту;

в) Кредит овернайт надається за умови блокування державних облігацій України на рахунках у депозитарії Національного банку або депозитних сертифікатів у системі кількісного обліку СЕРТИФ у встановленому порядку

г) всі відповіді правильні.

3 Національний банк надає банкам кредити рефінансування шляхом проведення:

- а) кількісного тендера;
- б) процентного тендера;
- в) закритого тендера;
- г) немає правильної відповіді.

4 Як розміщується повідомлення про проведення кількісного або процентного тендера з підтримання ліквідності банків:

- а) надсилається щотижня засобами системи електронної пошти;
- б) розміщується на сторінці Офіційного інтернет-представництва;
- в) надсилається щодня засобами системи електронної пошти;

г) немає правильної відповіді.

5 Предметом застави за кредитами рефінансування можуть бути такі види активів (майна):

а) державні облігації України (облігації внутрішньої державної позики України, облігації зовнішньої державної позики України, цільові облігації внутрішньої державної позики України);

б) депозитні сертифікати;

в) іноземна валюта (долари США, євро, англійські фунти стерлінгів, швейцарські франки, японські єни);

г) всі відповіді правильні.

6 Заявки на участь у процентному тендері з підтримання ліквідності банків задовольняються відповідно:

а) до зниження запропонованої в них процентної ставки, починаючи з найвищої, і надалі поступово до закінчення запропонованого обсягу коштів, які пропонуються для проведення процентного тендера або досягнення граничної процентної ставки, або задоволення всіх заявок банків;

б) зростання запропонованої в них процентної ставки, починаючи з найнижчої, і надалі поступово до закінчення запропонованого обсягу коштів, які пропонуються для проведення процентного тендера або досягнення граничної процентної ставки, або задоволення всіх заявок банків;

в) розміру статутного капіталу банку та рівня відсоткових ставок за депозитами банку;

г) немає правильної відповіді.

7 Якщо два або кілька учасників процентного тендера з підтримання ліквідності банків пропонують однакову процентну ставку (у тому числі і

ту, що збігається з граничною процентною ставкою), а обсяг запропонованих коштів, що залишився, недостатній для задоволення всіх заявок банків з однаковою процентною ставкою, то:

- а) кошти розподіляються між цими банками пропорційно розміру статутних капіталів банків;
- б) кошти пропорційно розподіляються між цими банками;
- в) кошти розподіляються між цими банками пропорційно розміру регулятивних капіталів банків;
- г) немає правильної відповіді.

8 Виберіть правильне твердження:

а) Перерахування коштів банкам, що надали в заставу за кредитом рефінансування державні облігації України, забезпечується Національним банком з одночасним блокуванням цих цінних паперів у порядку, установленому законодавством;

б) Перерахування коштів банкам, що надали в заставу за кредитом рефінансування депозитні сертифікати, здійснюється Національним банком за умови блокування депозитних сертифікатів у системі кількісного обліку СЕРТИФ у встановленому порядку;

в) Перерахування коштів банкам, що надали в заставу за кредитом рефінансування облігації міжнародних фінансових установ, які відповідно до законодавства обслуговуються Центральним депозитарієм цінних паперів, забезпечується після отримання Національним банком інформації про блокування цих цінних паперів на користь Національного банку у визначеній кількості;

г) всі відповіді правильні.

9 Виберіть правильне твердження:

а) Ставка рефінансування не нижча за облікову ставку НБУ;

- б) Ставка рефінансування нижча за облікову ставку НБУ;
- в) Ставка рефінансування завжди дорівнює обліковій ставці НБУ;
- г) немає правильної відповіді.

10 Чим рефінансування відрізняється від стабілізаційного кредиту:

- а) стабілізаційний кредит видається на строк до двох років з можливим подовженням максимум до п'яти років;
- б) для рефінансування ставка незмінна, для стабкредиту вона може переглядатися, як і інші умови договору;
- в) нічим не відрізняється;
- г) немає правильної відповіді?

Тема 5. Організація міжбанківських розрахунків

5.1 Суть та роль міжбанківських розрахунків

5.2 Основні характеристики міжбанківських розрахунків на основі СЕП

Література: [1; 2; 5; 12; 14; 16, 20].

Тести для перевірки знань:

1 За економічною сутністю міжбанківські розрахунки – це:

- а) система взаємовідносин між двома банками із зарахування, перерахування або списання грошових коштів відповідно до вимог суб'єктів господарювання;
- б) система здійснення клірингових розрахунків між певними банками з використанням кореспондентських рахунків;
- в) система організації і здійснення платежів за грошовими вимогами і зобов'язаннями, що виникають між банківськими установами;

г) немає правильної відповіді.

2 До міжбанківських розрахунків за способом їх здійснення належать:

- а) встановлення прямих кореспондентських відносин між банками;
- б) розрахунки за системою «клієнт-банк»;
- в) розрахунки за допомогою системи електронних платежів (СЕП);
- г) всі відповіді правильні.

3 Принцип організації функціонування СЕП – забезпечення розрахунків між банківськими установами в національній валюті України і найбільш поширених валютах означає:

- а) розрахунки проводяться у гривні і конвертованих валютах;
- б) розрахунки проводяться у гривні, доларах США і євро;
- в) розрахунки проводяться у гривні і найбільш поширених валютах;
- г) немає правильної відповіді.

4 Принцип організації функціонування СЕП – СЕП є системою типу «брутто» – означає:

- а) кожен платіжний документ безпосередньо не впливає на коррахунки учасника СЕП;
- б) кожен платіжний документ безпосередньо не пов'язаний з коррахунками учасника СЕП;
- в) кожен платіжний документ безпосередньо впливає на коррахунки учасника СЕП;
- г) немає правильної відповіді.

5 Принцип організації функціонування СЕП – СЕП базується на цілком безпаперовій технології – означає:

а) здійснюються електронні платежі, але готівка видається тільки на зарплату;

б) основним режимом роботи є обмін електронними платіжними документами і службовими повідомленнями;

в) основним режимом роботи є обмін електронними платіжними документами без обміну службовими повідомленнями;

г) немає правильної відповіді.

6 Принцип організації функціонування СЕП – платіжні трансакції у СЕП є безвідкличними – означає:

а) трансакцію, ініційовану відправником платіжного документа, прийняту і виконану в системі, не може скасувати ніхто;

б) трансакцію, ініційовану відправником платіжного документа, прийняту і виконану в системі, може скасувати тільки податкова адміністрація;

в) трансакцію, ініційовану відправником платіжного документа, прийняту і виконану в системі, не може скасувати ніхто, крім спеціального управління НБУ;

г) немає правильної відповіді.

7 Принцип організації функціонування СЕП – ініціатива проведення трансакцій належить банкові, що дебетує власний рахунок (зменшує заборгованість з боку клієнтів) – означає:

а) можливість дебетувати рахунок іншого учасника СЕП належить тільки підрозділові НБУ і КБ;

б) можливість дебетувати рахунок іншого учасника СЕП неналежить навіть НБУ для всіх типів трансакцій;

в) можливість дебетувати рахунок іншого учасника СЕП належить тільки підрозділові НБУ (для обмеженого кола типів трансакцій);

г) немає правильної відповіді.

8 Принцип організації функціонування СЕП – обмеження на суми трансакцій не обґрунтовані – означає:

а) сума кредитової трансакції обмежена поточним значенням залишку рахунка банку-ініціатора трансакції;

б) сума кредитової трансакції не обмежена поточним значенням залишку рахунка банку-ініціатора трансакції;

в) сума кредитової трансакції обмежена поточним значенням залишку рахунка банку-ініціатора і договором за овердрафтом;

г) немає правильної відповіді.

9 Принцип організації функціонування СЕП – трансакції відображаються в режимі реального часу на технічних рахунках банківських установ – означає:

а) учасники розрахунків не мають необхідної інформації для прогнозування ліквідності, платіжні трансакції не приймаються в систему за умови відсутності овердрафту коррахунку платника;

б) учасники розрахунків мають необхідну інформацію для прогнозування ліквідності, платіжні трансакції приймаються в систему за умови відсутності овердрафту (платіж, що перевищує залишок на рахунку) коррахунку платника;

в) учасники розрахунків діють через посередника для отримання необхідної інформації для прогнозування ліквідності, платіжні трансакції приймаються в систему за умови відсутності овердрафту (платіж, що перевищує залишок на рахунку) коррахунку платника;

г) немає правильної відповіді.

10 Хто виступає власником системи електронних платежів (СЕП):

- а) НБУ;
- б) НБУ разом із комерційними банками;
- в) держава;
- г) немає правильної відповіді?

Тема 6. Центральний банк – банкір та фінансовий агент уряду

6.1 Нормативно-правове регулювання функцій і повноважень НБУ як фінансового агента уряду

6.2 Обслуговування державного боргу

Література: [1; 10; 13; 15; 18; 19].

Тести для перевірки знань:

1 Виберіть правильне твердження:

- а) Національний банк завжди відповідає за зобов'язаннями органів державної влади;
- б) Національний банк відповідає за зобов'язаннями органів державної влади, а органи державної влади відповідають за зобов'язаннями Національного банку;
- в) Національний банк не відповідає за зобов'язаннями органів державної влади, а органи державної влади не відповідають за зобов'язаннями Національного банку, крім випадків, коли вони добровільно беруть на себе такі зобов'язання;
- г) немає правильної відповіді.

2 Виберіть правильне твердження:

- а) Національний банк не має права надавати кредити в національній та іноземній валюті як прямо, так і опосередковано через державну

установу, іншу юридичну особу, майно якої перебуває у державній власності, на фінансування витрат Державного бюджету України;

б) Національний банк не має права купувати на первинному ринку цінні папери, емітовані Кабінетом Міністрів України, державною установою, іншою юридичною особою, майно якої перебуває у державній власності;

в) НБУ не виступає безпосереднім кредитором Уряду України, але має повноваження і виконує операції у сфері обслуговування державного боргу, пов'язані з розміщенням державних цінних паперів, їх погашенням і виплатою доходу за ними;

г) всі відповіді правильні.

3 Сукупність усіх отриманих і невиконаних зобов'язань країни на користь резидентів щодо сплати основної суми боргу та процентів за ним – це:

- а) Державний борг;
- б) Зовнішній державний борг;
- в) Внутрішній державний борг;
- г) немає правильної відповіді.

4 Сукупність усіх отриманих і невиконаних зобов'язань на користь нерезидентів щодо сплати основної суми боргу та процентів за ним – це:

- а) Державний борг;
- б) Зовнішній державний борг;
- в) Внутрішній державний борг;
- г) немає правильної відповіді.

5 Згідно з Бюджетним кодексом України, обслуговування державного боргу – це:

- а) погашення державного боргу;
- б) операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним боргом;
- в) реструктуризація державного боргу;
- г) немає правильної відповіді.

6 Основними методами фінансування внутрішнього державного боргу за участю центрального банку, які можуть використовуватися в різних країнах, є:

- а) здійснення емісії грошей;
- б) надання прямих кредитів центрального банку уряду;
- в) залучення внутрішніх позик;
- г) всі відповіді правильні.

7 Внутрішній державний борг України складається:

- а) з емітованих державою цінних паперів у вигляді облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП);
- б) запозичень (кредитів), здійснених Урядом України у резидентів України;
- в) інших зобов'язань у грошовій формі, гарантованих Урядом України;
- г) всі відповіді правильні.

8 Державні облігації України можуть бути:

- а) довгострокові – понад п'ять років;
- б) середньострокові – від одного до п'яти років;
- в) короткострокові – до одного року.
- г) всі відповіді правильні.

9 До державних (боргових) цінних паперів належать:

- а) облігації внутрішньої державної позики (ОВДП);
- б) облігації зовнішньої державної позики (ОЗДП);
- в) облігації внутрішньої місцевої позики (ОВМП);
- г) всі відповіді правильні.

10 Державний цінний папір, що розміщується виключно на добровільних засадах серед фізичних осіб, посвідчує факт заборгованості Державного бюджету України перед власником даного зобов'язання України, дає власнику право на отримання грошового доходу та погашається відповідно до умов розміщення казначейських зобов'язань України, – це:

- а) облігація внутрішньої державної позики (ОВДП);
- б) облігація зовнішньої державної позики (ОЗДП);
- в) облігація внутрішньої місцевої позики (ОВМП);
- г) немає правильної відповіді.

Тема 7. Валютне регулювання і контроль

7.1 Суть і значення валютної політики

7.2 Завдання та повноваження центрального банку у сфері валютного регулювання та валютного контролю

7.3 Валютне курсоутворення

7.4 Діяльність центрального банку з управління золотовалютними резервами

7.5 Економічний зміст і значення платіжного балансу в механізмі валютного регулювання

Література: [1; 2; 8; 13; 19; 20].

Тести для перевірки знань:

1 Валютна політика країни – це:

- а) сукупність заходів, які здійснюються державою у сфері міжнародних валютних відносин;
- б) комплекс заходів щодо проведення курсової політики в країні;
- в) вплив фінансових інституцій держави на платіжний баланс;
- г) немає правильної відповіді.

2 Зміст довгострокової валютної політики складається:

- а) зі здійснення довгострокових структурних змін у валютному механізмі;
- б) поточних структурних змін у валютному механізмі;
- в) довгострокових і оперативних змін у валютному механізмі;
- г) немає правильної відповіді.

3 Валютний контроль як складова валютної політики – це:

- а) забезпечення дотримання резидентами та нерезидентами валютного законодавства;
- б) введення певних обмежень для ЦБ у сфері зовнішньоекономічних відносин;
- в) здійснення постійного моніторингу за діяльністю ЦБ у сфері зовнішньоекономічних відносин;
- г) немає правильної відповіді.

4 Валютне регулювання – це:

- а) організація процесу обміну конвертованих валют на національну і встановлення курсу національної валюти;
- б) регламентація здійснення клірингових розрахунків між державами;

в) регламентація державою міжнародних розрахунків і порядку проведення валютних операцій;

г) немає правильної відповіді.

5 Види валютної політики в державі:

а) оперативна, тактична, стратегічна;

б) короткострокова, довгострокова;

в) тактична, стратегічна, поточна, довгострокова;

г) немає правильної відповіді.

6 Зміст короткострокової валютної політики складається:

а) із стратегічних заходів з регулювання ринку золота, валют, поточної валютної кон'юнктури;

б) оперативного регулювання ринку золота та дорогоцінного каміння, поточної валютної кон'юнктури;

в) оперативного регулювання ринку золота, валют, поточної валютної кон'юнктури;

г) немає правильної відповіді.

7 Дисконтна політика, як елемент валютного регулювання, передбачає:

а) маневрування обліковою ставкою НБУ, яке регулює приплив та відтік короткострокового капіталу в Україну;

б) встановлення облікової ставки НБУ, яке регулює приплив та відтік короткострокового капіталу в Україну та з України;

в) маневрування обліковою ставкою НБУ, яке регулює приплив та відтік короткострокового капіталу в Україну та з України;

г) немає правильної відповіді.

8 Дивізійна політика, як елемент валютного регулювання, передбачає:

- а) періодичне проведення валютних інтервенцій;
- б) надання преференцій експортерам;
- в) періодичне проведення продажу конвертованої валюти на біржі;
- г) немає правильної відповіді.

9 Валютна інтервенція як метод валютного регулювання, яким користуються центральні банки, – це:

а) непряме втручання ЦБ країни у функціонування валютного ринку через купівлю-продаж іноземної валюти з метою впливу на курс національної грошової одиниці;

б) пряме втручання ЦБ країни у функціонування валютного ринку через купівлю-продаж конвертованої валюти з метою впливу на курс національної грошової одиниці;

в) пряме втручання ЦБ країни у функціонування валютного ринку через купівлю-продаж іноземної валюти з метою впливу на курс національної грошової одиниці;

г) немає правильної відповіді.

10 Девальвація та ревальвація валют як метод валютного регулювання, яким користуються центральні банки, – це:

а) офіційне зниження (або підвищення) курсу національної грошової одиниці відносно іноземних валют або міжнародних розрахункових одиниць;

б) зменшення (або збільшення) золотого вмісту національної грошової одиниці у сучасних умовах;

в) зменшення (або збільшення) золотого вмісту національної грошової одиниці у сучасних умовах), що приводить до зростання (зменшення) ціни на золото;

г) немає правильної відповіді.

Тема 8. Регулювання банківської діяльності та нагляд

8.1 Необхідність і задачі банківського регулювання та нагляду

8.2 Створення і державна реєстрація банків

8.3 Порядок надання ліцензій на здійснення банківських операцій

8.4 Економічні нормативи регулювання діяльності комерційних банків

8.5 Система гарантування вкладів фізичних осіб в Україні

Література: [1; 2; 9; 11; 12; 14, 19].

Тести для перевірки знань:

1 Цілями банківського нагляду є забезпечення:

- а) економічної безпеки банківської діяльності;
- б) фінансової стабільності банківської системи;
- в) захисту інтересів вкладників і кредиторів;
- г) всі відповіді правильні.

2 НБУ здійснює функцію банківського регулювання та нагляду:

- а) згідно із Законом України «Про банки і банківську діяльність»;
- б) Законом України «Про Національний банк України»;
- в) Законами України «Про Національний банк України» і «Про банки і банківську діяльність»;

г) Бюджетним Кодексом і Законом України «Про Національний банк України».

3 Основні завдання банківського нагляду в Україні:

- а) сприяння зростанню ефективності роботи банківського сектора;
- б) сприяння розвитку конкуренції у банківському секторі та захист інтересів вкладників і кредиторів;
- в) забезпечення довіри до банківського сектора з боку громадськості;
- г) всі відповіді правильні.

4 Принцип банківського нагляду – універсальність і обов'язковість – означає:

- а) нагляду підлягають банки незалежно від форм власності;
- б) нагляду підлягають банки незалежно від форм власності, а також НБУ;
- в) нагляду підлягають банки незалежно від форм власності, за винятком державної форми власності;
- г) немає правильної відповіді.

5 Принцип банківського нагляду – єдність вимог – означає:

- а) однакові вимоги у вигляді єдиних економічних нормативів використовуються з урахуванням масштабу банку;
- б) до всіх банків ставляться однакові вимоги у вигляді єдиних економічних нормативів;
- в) до всіх банків ставляться однакові вимоги у вигляді єдиних економічних нормативів, у тому числі і до НБУ;
- г) немає правильної відповіді.

6 Документ, який видається Національним банком України, на підставі якого банки та філії іноземних банків мають право здійснювати банківську діяльність, – це:

- а) банківська ліцензія;
- б) банківський дозвіл;
- в) банківський мандат;
- г) немає правильної відповіді.

7 Специфічна функція банківського нагляду – аналітична – означає:

- а) проведення оцінки основних сторін діяльності банків і тенденцій їхнього розвитку;
- б) проведення аналізу основних сторін діяльності банків і тенденцій їхнього розвитку;
- в) проведення оцінки основних сторін діяльності банків і прогнозних тенденцій їхнього розвитку;
- г) немає правильної відповіді.

8 Специфічна функція банківського нагляду – консультативно-керуюча – означає:

- а) розроблення вказівок або корегування діяльності банків щодо усунення виявлених недоліків;
- б) рекомендації або корегування діяльності банків щодо усунення виявлених недоліків;
- в) настанови і внесення обов'язкових змін у діяльності банків щодо усунення виявлених недоліків;
- г) немає правильної відповіді.

9 Специфічна функція банківського нагляду – превентивна – означає:

- а) прогнозування і запобігання несприятливим подіям у діяльності банків;
- б) передбачення і попередження несприятливих подій у діяльності банків;

- в) прогнозування і планування несприятливих подій у діяльності банків;
- г) немає правильної відповіді.

10 Специфічна функція банківського нагляду – обмежувально-обтяжувальна – означає:

- а) встановлення штрафів комерційним банкам за порушення чинного законодавства при виявлених порушеннях;
- б) контроль за порушеннями чинного законодавства і виявлених порушень;
- в) встановлення заходів впливу на комерційні банки за порушення чинного законодавства при виявлених порушеннях;
- г) немає правильної відповіді.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТЕОРЕТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ

- 1 Економічна самостійність Національного банку України.
- 2 Взаємовідносини НБУ з органами державної влади.
- 3.Органи управління і структура НБУ (функціональна і регіональна).
- 4 Склад центрального апарату НБУ.
- 5 Прогнозування грошової емісії та потреби в готівці.
- 6 Підкріплення обігових кас регіонів.
- 7 Основні напрямки розвитку системи СЕП та її переваги в сучасній практиці банківського обслуговування.
- 8 Система створення резервів на покриття банківських ризиків.
- 9 Реорганізація та ліквідація банку.

10 Роль НБУ у здійсненні касового виконання Державного бюджету.

11 Форми побудови та основи аналізу платіжного балансу.

12 Цілі монетарної політики центральних банків провідних країн світу.

13 Класифікація операцій із цінними паперами центрального банку за різними ознаками.

14 Організація роботи НБУ з проблемними банками.

15 Режим фінансового оздоровлення банків.

16 Реорганізація та ліквідація банку.

17 Здійснення дебетових платежів між регіональними управліннями НБУ.

18 Нормативно-правова основа міжбанківських розрахунків.

19 Роль центральних і територіальних розрахункових палат НБУ в організації розрахунків між банками.

20 Головні суб'єкти, які виконують роботу в системі електронних платежів (СЕП).

21 Основні напрямки розвитку цієї системи та переваги в сучасній практиці банківського обслуговування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Про банки та банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

2 Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

3 Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL : <https://www.nssmc.gov.ua/documents/zakon-ukrani-pro-tsmn-paperi-ta-fondoviy-rinok>

4 Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів України : постанова Правління Національного банку України від 08.09.2011 р. № 306. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0149500-18>

5 Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи : постанова Правління Національного банку України від 17.09.2015 № 615. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0091500-21>

6 Про затвердження Правил визначення платіжних ознак та обміну банкнот, розмінних та обігових монет національної валюти України : постанова Правління Національного банку України від 23.10.2013 № 422. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-24>

7 Про платіжні системи та переказ коштів в Україні:Закон України від 05.04.2001 р. № 2346- III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>

8 Про систему валютного регулювання і валютного контролю : Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 р. № 15-93. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-93>

9 Про систему гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 23.02.2012 р. № 4452- VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>

10 Банківська енциклопедія / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко та ін. Київ: Центр наукових досліджень Національного банку України: Знання, 2011. 504 с.

11 Банківська система : підручник / М. Крупка, Є. Андрушак, Н. Пайтра та ін. ; за ред. М. Крупки. Вид. 2-ге, перероб. і допов. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с.

12 Глущенко С. В. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти : підручник для студ. ВНЗ. Київ : Наулма, 2017. 64 с.

13 Дзюблюк О. В. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія. Тернопіль. : ФОП Осадца Ю.В., 2017. 298 с.

14 Кузнецова С. А., Пестовська З. С. Банківська система : практикум : навч. посіб. Дніпропетровськ : Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2014. 346 с.

15 Мельник С. І., Шевченко Н. В., Висоцька І. Б. Банківська система : навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 184 с.

16 Пуховкіна М. Ф., Остапішин Т. П., Білошапка В. С. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Київ : КНЕУ, 2006. 180 с.

17 Розвиток банківської системи в умовах трансформації економічного простору : монографія / за ред. Г. М. Чепелюк, Н. М. Пантелєєвої. Черкаси, 2016. 414 с.

18 Матвійчук Н. М. Національний банк та грошово-кредитна політика: конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 91 с.

19 Центральний банк і грошово-кредитна політика : підручник / А. В. Сілакова, Г. І. Лановська, Н. І. Климаш та ін.; за заг. ред. Т. А. Говорушко. Львів : «Магнолія 2006», 2015. 224 с.

20 Волкова В. В., Волкова Н. І. Центральний банк і грошово-кредитна політика: навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студ. та контролю якості засвоєння навч. матеріалу. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 120 с.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи

з дисципліни

*«ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК
І МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА»*

Відповідальний за випуск Лисьонкова Н. М.

Підписано до друку 29.11.2024 р.

Умовн. друк. арк. 2,75. Тираж . Замовлення № .

Видавець та виготовлювач Український державний університет залізничного
транспорту,

61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха,7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018